

ГЕРОЙ НЕБЕСНОЇ СОТНІ ЄВГЕН МИКОЛАЙОВИЧ КОТЛЯР

Бадєєва Л. І., Проскурін В. О.

e-mail: liudmyla.badiyiyyva@nure.ua; vladyslav.proskurin@nure.ua

Харківський національний університет радіоелектроніки,
кафедра українознавства, м. Харків, Україна

The question is relevant, because Yevhen Kotlyar gave his life defending the rights and freedoms of Ukrainian citizens. This is an attempt to summarize the already known material about Yevhen's life path, using information from documentaries about the hero, as well as the memories of relatives, friends, and comrades. The author also recorded a new interview with the hero's father, memories of Yevhen's former classmates and like-minded comrades from the environmental organization "Green Front".

Революція Гідності стала найбільш масштабним протестом у новітній історії України і логічним продовженням відстоювання прав людини та громадянина. За Революцію 2013–2014 рр. віддали свої життя понад сто кращих громадян. Ми повинні бути вдячними тим героям, які віддали найдорожче, що в них було – життя, заради змін в країні, яку вони так любили. Серед Героїв Небесної Сотні – випускник Харківського національного університету радіоелектроніки Євген Котляр. Про Євгена Котляра знято два фільми. Володимир Чистилін присвятив фільм «Герої не вмирають» [2] трьом патріотам Харкова, які загинули на Майдані – Євгену Котляру, Владиславу Зубенку та Юрію Парашуку. Активісти екологічної організації «Зелений фронт» зняли фільм «Герой України Євген Котляр» [3]. Крім того, батько Євгена – Микола Іванович – записав збірку спогадів рідних і друзів сина під назвою «Памяти Героя Евгения Котляра посвящается» [4]. Автори ставлять за мету – висвітлити життєвий шлях і подвиг Євгена Миколайовича Котляра.

Євген Миколайович Котляр народився 14 квітня 1980 р. в м. Харкові в родині інтелігентів. Батько, Микола Іванович Котляр, 1954 р. народження, уродженець м. Чугуїв Харківської області, закінчив Харківський політехнічний інститут, працював на Харківському машинобудівному заводі «ФЕД». На момент народження сина обіймав посаду майстра цеху № 32. Мати, Наталія Василівна Котляр (дівооче прізвище Шульдишова), 1952 р. народження, отримала вищу освіту, працювала економістом на

машинобудівному заводі «ФЕД». У сім'ї Котлярів було двоє дітей – Євген мав молодшу сестру Надію.

Сім'я приділяла значну увагу всебічному розвитку дітей. Малий Євген ходив на фігурне катання та до музичної школи. Хлопець грав на скрипці, мріяв купити найкращу та найдорожчу. Незважаючи на те, що дуже значних успіхів досягти не вдалося – Євген не став ані спортсменом, ані музикантом, але заняття не минули даремно. Юнак мав гарний музичний слух, розумівся на музиці, любив слухати класичну музику, найбільше йому подобався Бетховен, а ще фізично був міцним і дуже витривалим.

В перший клас Євген пішов до Харківської загальноосвітньої школи № 135. У зв'язку з сімейними обставинами (батьки отримали власну квартиру від підприємства, на якому працювали) Євген пішов до сьомого класу Харківської загальноосвітньої школи № 4 (нині – Харківський педагогічний ліцей № 4).

Отримавши середню освіту, 1998 р. Євген вступив до Харківського державного технічного університету радіоелектроніки на факультет «Комп'ютерна інженерія та управління» на спеціальність «Комп'ютерні системи та мережі». 13 січня 2003 р. за наказом № 31 студенту Котляру Євгенію Миколайовичу було присвоєно кваліфікацію бакалавра з напрямку «Комп'ютерна інженерія» [1, с. 128].

Після закінчення університету 2002 р. Євген намагався влаштуватися на роботу за спеціальністю. Монтував локальні мережі з приєднання до інтернету в приватних фірмах на Салтівці, на Нових будинках.

Юнак багато подорожував з метою ознайомлення з культурними пам'ятками як рідної Харківщини, так і всієї України – Карпат, Криму.

2010 року життя Євгена починає кардинально змінюватися. Він став активістом громадського руху «Зелений фронт», де зустрів однодумців. Саме тут Герой здобув фах альпініста, проявив свою громадянську позицію, сміливість, мужність, готовність йти до кінця. Кадр із відеознімками про людину-птаха, яка сиділа на дереві, яке пиляли працівники комунальних служб, облетів весь світ. Цим хоробрим юнаком був Євген Котляр.

Зі спогадів Олени Новицької: «Женя ніколи не пишався тим, що зробив... Узагалі говорити про себе серйозно він не любляв. Завжди жартував, завжди більше слухав, ніж говорив. Але при цьому був дуже

сильним, надзвичайно впертим. Переспорити його було просто неможливо. У нього були чіткі принципи й пріоритети, він рідко висловлювався, частіше був спокійним, але якщо вже назривала суперечка, то всім було мало місця. Женя вибухав на очах і готовий був битися за те, у що вірив та що вважав правильним. Хоча і битися він не любив, був дуже миролюбним, не дивлячись на запальність. Але він дуже боляче сприймав будь-яку несправедливість, відчував будь-яку проблему як свою, близьку, його дратувало, що світ влаштований якось не зовсім правильно. Він завжди суворо судив себе. Других не засуджував ніколи, але в його присутності якось хотілось самому стати краще... Він начебто взяв на себе відповідальність за весь світ, і ніяк не міг зганьбити».

2013 р. Євген з перших днів був серед учасників харківського Євромайдану. А після розгону студентів у Києві одразу поїхав до столиці. На його сторінці в соціальних мережах залишилася відповідь комусь у мережі: «А як ще, розкажи, боротися? Коли так цинічно б'ють наших хлопців та дівчат? Як? Ти, звичайно, можеш продовжувати боротьбу біля «зомбі-ящика» з пляшкою пива в руці, а я вже купив квиток до Києва!» – ось в цьому Євген весь – він не буде довго вести пусті розмови, не буде старатися когось умовити, переконати, він швидше візьме і все зробить сам.

Записався до третьої сотні. Ночі проводив на Майдані – чергував на барикадах. У Євгена в Києві був міцний «тил»: дивовижна сім'я Поляків, колишніх мешканців Харкова і також соратників по парку, активістів та волонтерів. Вони орендували маленьку квартиру, у сім'ї було немовля, але постійно в них хтось жив з протестантів, часто по декілька осіб. Є. Котляр усі ночі проводив на майдані, а вдень відсипався там.

20 лютого 2014 р. снайпери почали вбивати неозброєних протестувальників. Існує декілька відео, на яких Євген щитом прикриває евакуацію як мінімум трьох товаришів. Один із харківських побратимів бачив, як Є. Котляр виводив цілу групу поранених, уже краще за інших орієнтуючись, у якому напрямку треба рухатись. І щоразу повертався на Майдан, у саме «пекло». Того ранку Євген Котляр загинув, отримавши два важких поранення. Йому було лише 33 роки... Він віддав своє життя за краще майбутнє. Зі слів активістки «Зеленого фронту» Світлани Шкурат: «Женя до останнього вірив у те, що Харків буде щасливим, красивим, багатим містом, а Україна стане передовою європейською країною» [3].

21 листопада 2014 р. Президент України П. Порошенко видав указ «Про присвоєння звання Герой України», у якому зазначалося, що за громадянську мужність, патріотизм, героїчне відстоювання конституційних засад демократії, прав і свобод людини, самовіддане служіння Українському народу, виявлені під час Революції гідності, постановляю: присвоїти звання Герой України з удостоєнням ордена «Золота Зірка» (посмертно)» 99 патріотам, 45-им у цьому списку був Котляр Євген Миколайович [5].

Таким чином, у ході дослідження нами було виявлено, що почуття відповідальності, високі вимоги, насамперед до себе, почуття громадянського обов'язку виявилися в Євгена вищими за безпеку власного життя. На київському майдані Євген Котляр не просто брав участь – він стояв до кінця. Навіть ціною власного життя. Євген віддав своє життя за краще майбутнє України. Є. М. Котляру посмертно присвоєно звання Героя України. Його ім'ям названо одну з вулиць рідного Харкова.

Список використаних джерел

1. Архів ХНУРЕ. Накази по особовому складу студентів денної форми навчання (розпочато 20.01.03, закінчено 24.02.03) на 343 арк.
2. Герої не вмирають: документальний фільм. URL: <https://drive.google.com/file/d/19jcvuCGohppd6zn4JpsN5x29lrnyIYRB/view>
3. Герой України Євген Котляр: документальний фільм. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=iU6Kjek4XdQ>. (дата звернення: 02.02.2024).
4. ДАХО, ф. 6560, оп. 1, спр. 1. Спогади рідних, знайомих та друзів про учасника Революції гідності, героя Небесної Сотні Євгена Котляра. URL: <http://archives.kh.gov.ua/wp-content/uploads/2015/03/> (дата звернення: 31.10.2024).
5. Указ Президента України від 21.11.2014 року № 890/2014 «Про присвоєння звання Герой України». URL: <https://web.archive.org/web/20141121235214/http://www.president.gov.ua/documents/18477.html> (дата звернення: 02.02.2024).